

dat de gemeenten geen tijd kregen de concept-acte te bespreken. De schrijver vat zijn critiek samen onder drie punten: 1. Afscheiding of Doleantie ('hét punt'); 2. Erkenning door de overheid, als kerk of als kerkelijke kas; 3. Opleiding aan een kerkelijke Theologische School, of aan de universiteit (p. 15). Bij de beoordeling van de acte komen tevens aan de orde de amendementen die reeds zijn behandeld en de reacties in de pers. In zijn 'Besluit' dringt Lindeboom er op aan, dat de kerkeraden en kerkleden hun stem laten horen en dat dolerenden en Christelijke Gereformeerden elkaars bladen moeten lezen en zich niet alleen door eigen mensen moeten laten voorlichten.

23. J.J.A. Ploos van Amstel, *Het heilige zaad, het steunsel dat overblijft. Leerrede over Jes. 6 : 13. Gehouden den 7 Sept. 1891 op den vooravond van de Synode der Ned. Geref. Kerken gehouden te 's Hage. Benevens een naschrift naar aanleiding van het besluit inzake 'De Vereeniging'*. Leeuwarden: A. Jongbloed, [ca. 1891]; 31 p.

Het naschrift (p. 27-31) gaat in op de bereikte overeenstemming met de Christelijke Gereformeerden in sept. 1891. 'Vader Ploos' waarschuwt, dat sommigen misschien menen niet aansprakelijk te zijn voor wat te 's-Gravenhage heeft plaatsgehad. Hij houdt hen voor, dat de synodeleden afgevaardigden zijn van hen die ze afvaardigen; dat het om Gods wil gaat, en die is goed; dat verenigings-gezinden altijd elkaar zoeken en verdragen. Ook neemt deze zaak veel tijd in beslag. Hij vergelijkt de situatie waarin beide kerkgroepen nu verkeren met een verloving, waarin men elkaar leert kennen en liefhebben, om straks des te hechter in het huwelijk te kunnen treden.

1892

24. Een dorpspredikant, *De drijfkracht der Doleantie in het licht gesteld, naar bescheiden van enkele Christelijk-Gereformeerden. Brief aan een vriend ter waarschuwing*. Utrecht: J. Bijleveld, 1892; 64 p.

Volgens een aantekening op een exemplaar in de collectie Tj. Kuipers is de brochure geschreven door ds. H. Visch, Nederlandse Hervormde predikant te Waarder, die niet met de Doleantie meeging. Duidelijk is in elk geval, dat de schrijver hervormd is (p. 58-59). Hij tekent het proces van vereniging als een slim spel van 'hoogere politiek' van dr. A. Kuyper c.s., waarbij het doleantiebeginsel wordt ingeruild voor de afscheidingspraktijk. Veel dolerenden zijn